

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ ПОЛІКОДОВИХ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ

Томчаковська Ю. О.

*доктор філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри іноземних мов*

Національний університет «Одеська юридична академія»

Фонтанська дорога, 23, Одеса, Україна

orcid.org/0000-0003-0117-2704

yuliya.tomchakovskaya@gmail.com

Томчаковський О. Г.

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри прикладної лінгвістики та літературознавства

Національний університет «Одеська юридична академія»

Фонтанська дорога, 23, Одеса, Україна

orcid.org/0000-0001-6586-8095

alexander_tomchakovsky@yahoo.com

Сташук Т. І.

асистент кафедри іноземних мов

Національний університет «Одеська юридична академія»

Фонтанська дорога, 23, Одеса, Україна

orcid.org/0000-0002-3475-6530

tetiana.stashuk10@gmail.com

Ключові слова: *полікодовий текст, мультимодальний дискурс, навчальна комунікація, стилістичні особливості, вербальний і невербальний код.*

Статтю присвячено аналізу стилістичних особливостей англomовних полікодових навчальних матеріалів на платформі British Council у контексті сучасної лінгводидактики, що активно інтегрує мультимодальні підходи до навчання іноземних мов. Полікодовий текст розглядається як багаторівнева комунікативна система, у якій взаємодіють вербальні, візуальні, аудіальні й цифрові коди, що забезпечують цілісне сприйняття інформації та підвищують дидактичну ефективність навчального процесу. У дослідженні уточнено поняття полікодовості у межах навчального дискурсу та визначено її функціонально-комунікативні параметри. Матеріалом аналізу слугували автентичні ресурси British Council (LearnEnglish, TeachingEnglish, LearnEnglish Teens), які репрезентують сучасний формат мультимодального навчання. Виявлено, що структурно-стилістична організація цих матеріалів ґрунтується на принципах когерентності, функціональної прозорості та візуальної гармонійності. Вербальний компонент характеризується лаконічністю, інструктивною точністю та мотиваційною тональністю, тоді як невербальні засоби (колір, шрифт, просторове компонування, аудіо- й відеосупровід) створюють когнітивну динаміку і підтримують міжкультурну зрозумілість комунікації. Окрему увагу приділено стилістичним прийомам, що підсилюють педагогічну ефективність мультимодальних матеріалів. Робота зі шрифтом забезпечує логічну ієрархію тексту та виділення ключових смислів; колористичні рішення формують емоційний баланс (спокій/активність); просторове розміщення елементів сприяє когерентності сприйняття; позитивно марковані

епітети створюють атмосферу довіри й підтримки. Доведено, що така стилістична система сприяє гармонійному поєднанню когнітивного, емоційного й естетичного аспектів навчання, формуючи в учнів навички мультимодальної грамотності. Результати дослідження засвідчують, що мультимодальні ресурси British Council репрезентують ефективну модель сучасного навчального дискурсу, у якому текст, звук, зображення й інтерактив взаємодіють як єдиний механізм, спрямований на розвиток мовної компетентності, критичного мислення та міжкультурної комунікації.

STYLISTIC FEATURES OF ENGLISH MULTIMODAL EDUCATIONAL MATERIALS

Tomchakovska Yu. O.

*Doctor of Philology, Associate Professor,
Head of the Department of Foreign Languages
National University «Odesa Law Academy»
Fontanska Road, 23, Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0003-0117-2704
yuliya.tomchakovskaya@gmail.com*

Tomchakovskiy O. H.

*PhD in Philology, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Applied Linguistics and Literary Studies
National University «Odesa Law Academy»
Fontanska Road, 23, Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0001-6586-8095
alexander_tomchakovsky@yahoo.com*

Stashuk T. I.

*Assistant at the Department of Foreign Languages
National University «Odesa Law Academy»
Fontanska Road, 23, Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0002-3475-6530
tetiana.stashuk10@gmail.com*

Key words: *polycode text, multimodal discourse, educational communication, stylistic features, verbal and nonverbal code.*

The article focuses on the analysis of stylistic features of English multimodal (polycode) educational materials presented on the British Council platform within the context of modern linguodidactics, which actively integrates multimodal approaches into foreign language teaching. A polycode text is interpreted as a multi-level communicative system in which verbal, visual, auditory, and digital codes interact to ensure holistic information perception and enhance the didactic efficiency of the learning process. The study clarifies the concept of polycodality within educational discourse and defines its functional and communicative parameters. The material for analysis includes authentic British Council resources (LearnEnglish, TeachingEnglish, LearnEnglish Teens), which represent a contemporary model of multimodal learning. The structural and stylistic organization of these materials is found to rely on the principles of coherence, functional transparency, and visual harmony. The verbal component is characterized by conciseness, instructional precision, and motivational tone, while nonverbal means (color, font, spatial layout, audio, and video

support) create cognitive dynamics and maintain intercultural clarity of communication. Special attention is paid to stylistic devices that enhance the pedagogical effectiveness of multimodal materials. Typography provides logical text hierarchy and highlights key meanings; color solutions form emotional balance (calmness / activity); spatial organization ensures perceptual coherence; positively marked epithets build an atmosphere of trust and encouragement. The study proves that such a stylistic system promotes the harmonious integration of cognitive, emotional, and aesthetic aspects of learning, fostering students' multimodal literacy skills. The results demonstrate that British Council multimodal resources represent an effective model of modern educational discourse in which text, sound, image, and interactivity function as a unified mechanism aimed at developing language competence, critical thinking, and intercultural communication.

Постановка проблеми. Сучасна лінгводидактика дедалі активніше інтегрує мультимодальні та полікодові ресурси у процес навчання іноземних мов, що зумовлює трансформацію традиційних форм подання навчальної інформації. Полікодові навчальні матеріали, які поєднують вербальні, візуальні, аудіальні й цифрові коди, сприяють не лише інтенсифікації засвоєння мовного матеріалу, а й розвитку когнітивних, комунікативних та критично-аналітичних навичок студентів. Особливу роль у цьому процесі відіграють англomовні навчальні ресурси, створені на платформах провідних освітніх інституцій, серед яких *British Council* посідає провідне місце завдяки високому рівню методичної, лінгвістичної та візуально-комунікативної організації контенту.

Полікодовість таких матеріалів виявляється у взаємодії тексту, ілюстрацій, інфографіки, відео та аудіофрагментів, інтерактивних завдань, що забезпечують цілісне сприйняття навчальної інформації. Вивчення стилістичних особливостей цих матеріалів дає змогу з'ясувати, яким чином вербальні й невербальні компоненти створюють навчально-комунікативний ефект, формують тональність дискурсу та підтримують міжкультурну комунікацію.

Мета та завдання статті. Метою статті є комплексний аналіз стилістичних особливостей англomовних полікодових навчальних матеріалів на платформі *British Council*. Завдання дослідження полягають в уточненні поняття полікодовості у межах навчального дискурсу; визначенні структурно-стилістичних параметрів англomовних мультимодальних матеріалів; аналізі взаємодії вербального й невербального кодів у створенні навчальної комунікації; описі основних стилістичних прийомів, що підсилюють дидактичну ефективність навчальних текстів.

Матеріалом дослідження слугували автентичні англomовні навчальні матеріали *British Council* (електронні курси, онлайн-уроки, інтерактивні

платформи *LearnEnglish*, *TeachingEnglish* та *LearnEnglish Teens*), які репрезентують сучасний формат полікодового освітнього контенту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Полікодовий текст у сучасній лінгвістиці розглядається як багаторівнева структура, у якій поєднуються різні семіотичні системи: вербальна, візуальна, графічна, аудіальна, що функціонують як єдине ціле в межах комунікативного акту [Гуменюк, 2020]. У контексті навчання іноземних мов полікодовість набуває особливої значущості, оскільки забезпечує реалізацію текстоцентричної технології навчання, коли текст виступає ядром освітнього процесу, а візуальні та звукові компоненти сприяють кращому розумінню, запам'ятовуванню та інтерпретації навчального матеріалу.

Насамперед розглянемо теоретичні передумови вивчення полікодових текстів. Дослідження функціонально-стилістичних аспектів наукової комунікації підкреслюють, що у сучасних текстах відбувається постійне розширення функцій мовних засобів завдяки взаємодії з невербальними елементами [Непийвода, 1997]. Це зумовлює зміщення акценту з лінійного розуміння тексту до поліцентричного, де інформація кодується у кількох каналах одночасно. Вербальні одиниці, зображення, символи, схеми та графічні позначення створюють цілісну семіотичну структуру, у якій стилістичні особливості формуються на перетині мовної та візуальної комунікації.

Взаємодія вербальних і невербальних компонентів розглядається як ключовий чинник у формуванні смислу в сучасному англomовному дискурсі [Солощук, 2009]. Вона визначає композицію тексту, його прагматичні параметри, інтонаційну та когнітивну організацію. Особливу роль відіграє співвідношення інформаційного навантаження між модусами. Так, зображення може підсилювати, уточнювати або частково заміщати вербальний компонент, створюючи ефект когерентного сприйняття.

Постмодерна традиція інтерпретує полікодовий текст як динамічну систему знаків, де взаємодія кодів стає інструментом інтертекстуальності, гри з формами та створення нових смислових рівнів [Сподарик, 2012]. Для навчальних матеріалів англомовного середовища така динамічність означає відкритість до різних типів подання інформації – від друкованих текстів до інтерактивних електронних ресурсів.

Аналіз англомовних навчальних матеріалів засвідчує, що полікодовість реалізується через структурну організацію тексту, типографічні елементи, графічні схеми, візуальні підказки та аудіовізуальний супровід, які забезпечують ефективність засвоєння знань. Дослідження навчальних словників виявляють, що ілюстративні та візуальні засоби виступають стилістичними маркерами, що допомагають інтерпретувати значення слова, його прагматичні та культурні конотації [Томчаковський, 2022; Nesi, 1989; Tarp, 2009]. Полікодовий підхід у словникових та навчальних ресурсах сприяє підвищенню рівня інформативності, наочності та інтерпретаційної гнучкості англомовного матеріалу, що, своєю чергою, формує нові стандарти у створенні дидактичного контенту.

Англомовні мультимодальні навчальні матеріали платформи *British Council* являють собою інтегрований поліструктурний комплекс, у якому поєднуються текст, зображення, аудіо, відео, інфографіка, інтерактивні елементи та гіперпосилання. Така структура забезпечує багаторівневу подачу інформації, спрямовану на активізацію різних типів сприйняття: візуального, слухового та когнітивного. Кожен модус виконує власну функцію у створенні смислу, а їх взаємодія формує цілісний дидактичний дискурс.

Вербальний компонент мультимодальних матеріалів представлений у вигляді навчальних текстів, інструкцій, завдань і тестових форм, організованих за принципами лаконічності, когерентності та функціональної прозорості. Мова текстів відзначається високим ступенем стандартизації, уживанням інклюзивних форм, нейтральною або мотиваційною тональністю, що забезпечує легкість сприйняття та сприяє педагогічній інтеракції. Синтаксис характеризується переважанням коротких і чітких конструкцій, активних дієслів і модальних структур, що спонукають до дії.

Візуальний модус охоплює фотографії, ілюстрації, схеми, таблиці, кольорові маркери та піктограми, які відіграють організаційну і семантичну роль. Колористична гама матеріалів *British Council* витримана у спокійних тонах (білий, синій, бірюзовий), що асоціюються з довірою, відкритістю та академічністю. Візуальні елементи виконують не лише декоративну, а й когнітивну функцію: вони структурують зміст, виокремлюють ключові

смисли, полегшують запам'ятовування лексичних одиниць і граматичних моделей. Типографічно тексти вирізняються чіткою ієрархією. Так, заголовки, підзаголовки, підписи під ілюстраціями й текстові блоки мають різну вагу візуального виділення, що допомагає орієнтуватися у змісті.

Аудіальний та відеомодуси реалізуються через подкасти, відеоуроки, діалоги, фонетичні вправи, у яких поєднуються вербальні та паравербальні засоби. Інтенаційна виразність, темп мовлення, акцентна чіткість і супровід субтитрами створюють ефект автентичної комунікації. У більшості відеоуроків застосовується стратегія *dual coding* – одночасне подання усної та письмової інформації, що підсилює когнітивну обробку матеріалу.

Інтерактивний компонент матеріалів реалізується через тестові форми, клікабельні елементи, завдання *drag-and-drop*, підказки й миттєвий зворотний зв'язок. Такі елементи стимулюють залученість, підтримують динаміку навчання й створюють відчуття діалогу між користувачем і цифровим ресурсом.

Стилістично мультимодальні матеріали *British Council* характеризуються дидактичною нейтральністю, простотою викладу, збалансованістю між інформативністю й емоційною привабливістю. Їхня стилістика поєднує елементи інструктивного, популярно-наукового та публіцистичного дискурсів, орієнтованих на міжкультурну зрозумілість. Функціонально вони реалізують освітню, мотиваційну та інтерактивну стратегії, де текст, звук і зображення співпрацюють задля досягнення комунікативної мети.

Англомовні мультимодальні матеріали *British Council* демонструють скоординовану взаємодію вербального й невербального коду, у якій смисл формується через узгодження тексту, зображення, аудіо, відео, типографіки та інтерактивних елементів. У відеорозділах вербальний зміст подається паралельно з динамічним візуальним рядом і супроводжується транскриптами та вправами, наприклад у добірці *Video zone* відео для рівнів B2–C1 інтегровані із завданнями на розуміння та роботу з лексику, що забезпечує одночасне опрацювання слухового й зорового каналів. Подібну модель реалізовано у *Video zone for Teens*, де до коротких відео додаються робочі аркуші й вправи, які поєднують вербальні інструкції з візуальними опорами та часовою сегментацією матеріалу.

Вербальний компонент у граматичних і лексичних розділах відзначається інструктивною точністю, когерентністю та емоційною нейтральністю. Він поєднує короткі пояснення, приклади, діалогічні фрагменти та тестові завдання, тоді як невербальні засоби керують увагою та структурують зміст. На сторінках граматичного довідника *LearnEnglish Grammar* одночасно присутні

пояснювальний текст, приклади, інтерактивні вправи та чітка типографічна ієрархія, що допомагає орієнтуватися у темі. Для початкових рівнів у серії *Grammar Snacks* граматичні явища подано через короткі відео з автентичними діалогами, після яких слідує вербальні пояснення та практичні вправи. У таких матеріалах аудіовізуальний приклад виконує роль смислового «якоря» для подальшої вербалізації правил.

Взаємодія вербального та невербального кодів простежується і в навчанні вимови. Інтерактивна *phonemic chart* поєднує зорове розміщення звуків та аудіосупровід, що створює прямий зв'язок між графічним символом і його акустичною реалізацією. Це дає змогу поєднати слуховий та візуальний канали сприйняття, сприяючи швидшому запам'ятовуванню фонемного складу.

У матеріалах для молодших користувачів (розділи *LearnEnglish Kids* і *LearnEnglish Teens*) невербальні елементи, наприклад ігрові інтерфейси, піктограми, кольорові маркери, супроводжуються короткими, чіткими вербальними інструкціями. Така взаємодія модусів знижує когнітивне навантаження, стимулює повторюваність і підтримує залученість учнів до гри та навчання.

Серед основних стилістичних прийомів, що посилюють дидактичну ефективність мультимодальних матеріалів *British Council*, виразно простежуються робота зі шрифтом, кольором, просторовим розміщенням, використання епітетів як засобів педагогічної стилістики.

Шрифт у навчальних текстах виконує не лише технічну, а й смислову функцію: зміна товщини, розміру і гарнітури підкреслює логічні та емоційні акценти. Так, у матеріалах *LearnEnglish Grammar* правила подано у нейтральному шрифті, а приклади виділено жирним або курсивом, що створює візуальний ритм сприйняття. Такий контрастний набір забезпечує динаміку між формальністю пояснення та живістю мовної практики.

Колір у навчальних ресурсах *British Council* має семантичне навантаження: блакитні й бірюзові тони викликають довіру, підкреслюють академічність, тоді як жовті або помаранчеві маркери додають енергії й позитивного емоційного відтінку. Контраст кольорів формує опозицію «спокій/активність», «теорія/практика», що виконує функцію педагогічної антитези. У поєднанні з чистими лініями та великими відступами це створює відчуття простору, ясності та когнітивного комфорту.

Просторове розміщення елементів у мультимодальних матеріалах сприяє когерентності сприйняття. У вправах типу *Match the Pictures and Words* текст і зображення розташовано на одній візуальній осі, що забезпечує миттєву асоціацію між вербальною й невербальною інформацією. Таким чином, простір сторінки перетворюється

на стилістичну площину, де композиція замінює традиційну пунктуацію, а макет стає синтаксисом навчального тексту.

Епітети у вербальному контенті виконують функцію емоційної підтримки та мотивації. Наприклад, у курсах *English for the Workplace* активно вживаються позитивно марковані прикметники на кшталт *clear, confident, friendly, effective*, які формують образ успішного й відкритого мовця. Така лексика створює емоційне поле співпраці, у якому навчання сприймається не як обов'язок, а як особистісне зростання.

Отже, шрифт, колір, просторове компонування й епітети виступають не лише елементами дизайну, а й функціональними стилістичними засобами, що керують увагою, створюють ритм і тональність комунікації.

Проведене дослідження підтверджує, що полікодовість та мультимодальність є визначальними характеристиками сучасного навчального дискурсу, у якому поєднання вербальних, візуальних, аудіальних і цифрових кодів забезпечує не лише ефективність засвоєння мовного матеріалу, а й формує нову якість освітньої комунікації. Аналіз англomовних навчальних матеріалів *British Council* показав, що їхня структурно-стилістична організація ґрунтується на принципах узгодженості модусів, візуальної логічності та емоційної нейтральності, що створює умови для комфортного, цілеспрямованого навчання.

Вербальний компонент таких матеріалів реалізує інструктивність, чіткість і мотиваційність, тоді як невербальні засоби (колір, шрифт, просторове компонування, аудіо- й відеосупровід) формують когнітивну динаміку та стилістичну цілісність повідомлення. Поєднання цих кодів сприяє кращій рецепції інформації, активізує різні канали сприйняття та підтримує міжкультурну зрозумілість комунікації.

Виявлено, що стилістичні прийоми, а саме: робота зі шрифтом і кольором, ритмізація простору сторінки, використання позитивно маркованих епітетів і прийому антитези, виконують не лише декоративну, а й дидактичну функцію. Вони допомагають структурувати матеріал, підсилюють логічні акценти, створюють сприятливу емоційну атмосферу, забезпечуючи гармонійне поєднання когнітивного й естетичного аспектів навчання.

Висновки і перспективи подальших розробок у даному напрямі. Таким чином, мультимодальні ресурси *British Council* демонструють ефективну модель сучасного полікодового навчального тексту як збалансованого, інтерактивного й візуально виразного матеріалу. Вони не лише передають мовний матеріал, а й формують нову педагогічну естетику, у якій навчання іноземної мови постає як інтегрований процес мислення, сприйняття й творчої комунікації.

Подальші студії можуть бути спрямовані на розширення корпусу аналізованих мультимодальних матеріалів, зокрема з інших освітніх платформ та видавництв, для порівняння стратегій поєднання кодів у навчальному дискурсі. Перспективним є також вивчення впливу окремих візуальних і аудіальних параметрів на когнітивне навантаження та рівень засвоєння матеріалу різними категоріями здобувачів. Доцільним є також застосування психолінгвістичних та експериментальних методів для встановлення ефективності використання стилістичних прийомів у навчальних матеріалах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гуменюк І. Полікодовий текст як засіб реалізації текстоцентричної технології навчання. *Наука і освіта*. 2020. № 3. С. 97–103.
2. Непийвода Н. Ф. Мова української науково-технічної літератури (функціонально-стилістичний аспект) : дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.01. Київ, 1997. 421 с.
3. Солощук Л. В. Взаємодія вербальних і невербальних компонентів комунікації у сучасному англomовному дискурсі : дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.04. Київ, 2009. 469 с.
4. Сподарик О. В. Постмодерна характеристика полікодового художнього тексту. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. 2012. Вип. 27. С. 274–276.
5. Томчаковський О. Г. Комунікативна специфіка англomовних навчальних словників. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права)* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 17 червня 2022 р. Одеса : Гельветика, 2022. Т. 1. С. 783–785.
6. Nesi H. How Many Words is a Picture Worth? A Review of Illustrations in Dictionaries. *Learners' dictionary: state of the art* / Ed. by M. L. Tickoo. Singapore: Seameo regional language center, 1989. Anthology Series 23. P. 124–134.
7. Tarp S. The foundations of the theory of learners' dictionaries. *Lexicographica* / Edited by F. F. M. Dolezan and others. Berlin/NY: Niemeyer, 2009. № 25. P. 155–168.
8. British Council. URL: <https://learnenglish.britishcouncil.org/> (дата звернення: 15.09.2025).

REFERENCES

1. Humeniuk, I. (2020). Polikodovyi tekst yak zasib realizatsii tekstotsentrychnoi tekhnolohii navchannia [Polycode text as a means of implementing the text-centered technology of teaching]. *Science and Education*, 3, 97–103.
2. Nepyivoda, N. F. (1997). Mova ukrainskoi naukovo-tekhnichnoi literatury (funktsionalno-stylistychnyi aspekt) [Language of Ukrainian scientific and technical literature (functional and stylistic aspect)]. Dr. philol. sci. diss. Kyiv: Institute of the Ukrainian Language of the National Academy of Sciences of Ukraine, 421 p.
3. Soloshchuk, L. V. (2009). Vzaiemodiia verbalnykh i neverbalnykh komponentiv komunikatsii u suchasnomu anhlo movnomu dyskursi [Interaction of verbal and nonverbal components of communication in modern English discourse]. Dr. philol. sci. diss. Kyiv, 469 p.
4. Spodaryk, O. V. (2012). Postmoderna kharakterystyka polikodovoho khudozhnogo tekstu [Postmodern characteristics of polycode literary text]. *Scientific Notes. Philological Series*, 27, 274–276.
5. Tomchakovskiy, O. H. (2022). Komunikativna spetsyfika anhlo movnykh navchalnykh slovnykiv [Communicative specifics of English-language educational dictionaries]. *Yevropeyskyi vybir Ukrainy, rozvytok nauky ta natsionalna bezpeka v realiiakh mashstabnoi viiskovoi ahresii ta hlobalnykh vyklykiv XXI stolittia* (To the 25th Anniversary of the National University «Odesa Law Academy» and the 175th Anniversary of the Odesa School of Law): Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, June 17, 2022), in 2 vols. Odesa: Helvetyka Publishing House, 1, 783–785.
6. Nesi, H. (1989). How Many Words is a Picture Worth? A Review of Illustrations in Dictionaries. In: Tickoo, M. L. (ed.) *Learners' Dictionary: State of the Art*. Singapore: SEAMEO Regional Language Center (Anthology Series 23), pp. 124–134.
7. Tarp, S. (2009). The foundations of the theory of learners' dictionaries. *Lexicographica*, 25, 155–168. Berlin / New York: Niemeyer.
8. British Council (2025). LearnEnglish – Official Educational Platform of the British Council. Retrieved from: <https://learnenglish.britishcouncil.org/> (accessed: 15 September 2025).

Дата першого надходження рукопису до видання: 22.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 17.11.2025

Дата публікації: 30.12.2025